

infoblad

2018

op **Z**

www.op-zet.nl

St Sebastians Burcht

ontstaans
geschiedenis
in kort bestek

Leven in **Z** 1:220

Inleiding

Velen die in Thalbrück weer de Domberg afdaalden zullen niet hebben bedacht dat ze ook een burcht hebben bezocht. Sta je op het voorplein dan zijn de buitenste twee torens die van een vesting. In een conflict tussen de kerkelijke en de wereldse macht lijkt de burcht te hebben gefaald. Maar dat is schijn. Na een behoorlijk stevig ontbijt in het stationshotel ga je de hal uit naar rechts, te voet langs de synagoge, de Domberg op. Na een hele klim kom je bij de Romeinse Burgus en de stal op het kleine stationnetje.

Maar je volgt niet de meute naar de kathedraal. Jij gaat nu eens nét de andere kant op, mét camera en rugzak. Je ontdekt nu dat de kerk is ingepakt in kasteelgebouwen. Voor je het weet ben je in de middeleeuwen. Dan zie je hoog boven je uit de woonhuizen, een ridderzaal, kafaten en een Bergfried en het kan bijna niet anders of je vergeet bijna dat die kerk bestaat.

Dit is hem nou, de Sint Sebastians burcht, de eigenlijke Thal Burg...

DIT SOORT TEKSTBLOKJES GEBRUIKEN DE ROMEINEN OM JOU TE VERTELLEN WAARMEE ZIJ ZOAL BEZIG WAREN. HET IS DE FICTIEVE HISTORIE VAN THALGAU.

Golofon

redactie: Robert Thalbrück

contact: thalbruck@op-zet.nl

info: www.op-zet.nl

De website op-zet.nl en de daarbij behorende PDF's verschijnen kosteloos als uitgaven van niet commerciële aard voor hobbyvrienden van spoor Z, 1:220. Zij geven primair de visie van de redactie weer. Voor citaten van derden is de redactie niet aansprakelijk.

Commentaar, aanvullingen en correcties zijn welkom, maar aan eventuele fouten kunnen geen claims worden ontleend. De redactie behoudt zich het recht voor wel of niet te rectificeren.

Geheel downloaden en afdrucken van de PDF's bij de website op-zet.nl (op eigen kosten) is toegestaan, mits niet voor commerciële doeleinden. Geheel of gedeeltelijk kopiëren hiervan naar andere websites is niet toegestaan.

Citaten, afbeeldingen of (deel)uitgaven van de website op-zet.nl en PDF's mogen alleen worden gebruikt voor niet-commerciële doeleinden, mits met voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie van opZ.

Inhoud

2	Inleiding
4	Burcht of Kathedraal
5	Allemaal materialen
6	De Burgus
7	Nog meer materialen
10	Realistisch materiaal
11	Doedelen op papier
12	Visueel nut
14	Geschiedschrijving
15	Tekenen
16	Bouwen...
17	Een eindeloos proces

Sebastianus was volgens zijn legende een officier van de Keizerlijke garde te Rome. Hij werd om zijn geloof doorschoten met pijlen, maar overleefde dit door de zorg van een toegewijde christelijke weduwe.

Hij werd opnieuw gevangen genomen en toen alsnog vermoord. Zijn lichaam werd, tegelijk met dat van Paus Fabianus, in een onderaardse gang van het kerkhof van 'de christelijke catacomben' bijgezet.

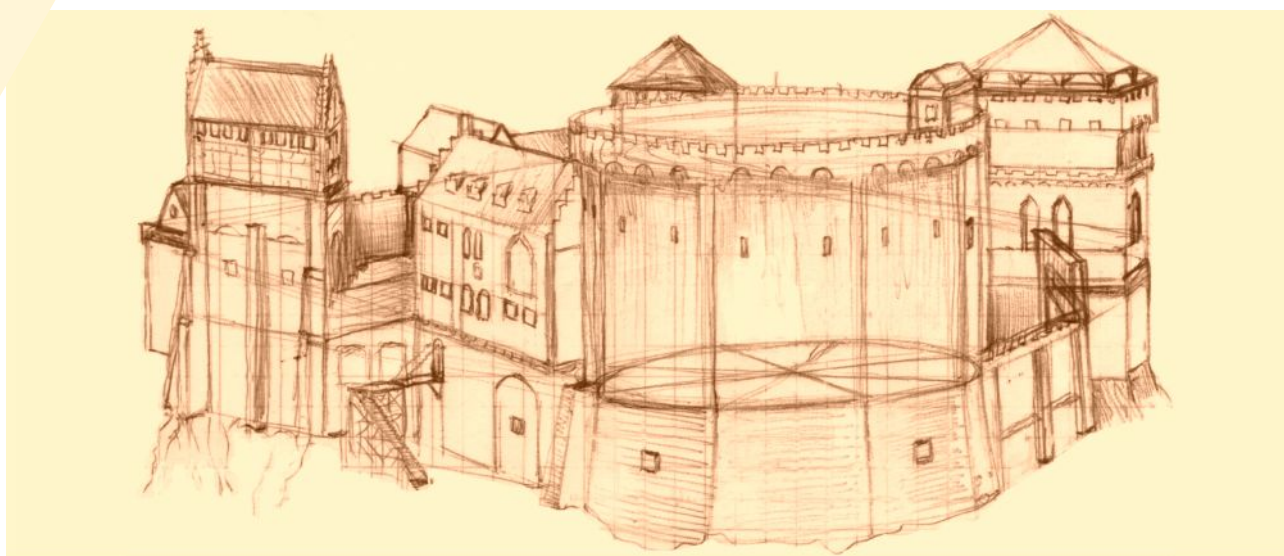
Halverwege de 4de eeuw bouwde Rome boven deze plaats een apostelbasiliek, later bekend als de San Sebastiano. Te Thalbrück werd de burcht steeds vaker zo genoemd nadat het gelijknamige klooster als pelgrimsdoel bekend was geworden. De oorspronkelijke naam Thal Burg raakte door het klooster op de achtergrond.

Op één van de Sebastiansminiaturen is zijn verhaal te zien. Van die kostbare miniatuur is hier een deel op ware grootte afgebeeld. Op de achtergrond zie je nog de voet van de Sebastiansburcht in middeleeuwse staat. De miniatuur (voorblad) is 100x100 mm.

Kathedraal of Burcht

Wat brengt je er toe om op zekere dag een burcht te gaan bouwen? Ik weet het niet, misschien gewoon het idee dat het zou kunnen. Een modelkasteeltje is nog tot daar aan toe of een kerkje, maar zo'n burcht is een complex bouwwerk. Een burcht met kathedraal is een bouwwerk dat in de historie zijn weerga niet kent! Ik was twaalf en had zo iets nog nooit gedaan. Dat was meteen de reden. Maar de vraag rees of ik het wel zou kunnen. Ik had ze wel gezien van karton of van lucifers, maar in steen niet! Alles is vast al gedaan als "zichtmodel", maar... met interieur, was dat er al? Tot overmaat van dwaasheid vroeg ik me af of het ook op de kleinste modelschaal zou kunnen, een burcht op **Z**!

Kathedraal & Burcht

Daarna pas ging ik serieus aan het werk: ik begon me te verdiepen in hoe zo'n complex in elkaar steekt. De boeiende historie van vele kastelen kreeg me te pakken en alsof wat ik van plan was nog niet ingewikkeld genoeg was nam ik een besluit. Ik ga het hele proces ook historisch documenteren!

Adviezen om wat simpeler te beginnen heb ik eerlijk gezegd in de wind geslagen: ik moest en zou mijn eigen kasteel! Maar een kerk wilde ik ook. Daarmee doemde de vraag op welke burcht of kerk aan mijn strenge smaakeisen voldeed:

Karlsteijn, de Nôtre Dame. Nee, ik wilde iets Duits. Dat paste beter bij mijn verzameling. Limburg aan de Lahn dan? Mooi, maar nét niet! Ik was ook wég van die opeenstapeling van Mont St Michel, bewonderenswaardig dat geneste kloosterbouwwerk op de rots, eigenlijk weer een burcht, maar nu mét kerk

Toen wist ik het: Ik ga ze combineren: een burcht mét kathedraal op een rots! Ik ben inmiddels vijftig jaar verder en honderden tekeningen en schetsen. Het is nog niet af, maar wel tijd om de historie te beschrijven. Ik heb ze genoemd naar mijn twee kinderen de **St Sebastiansburg** en **St Elisabethdom**.

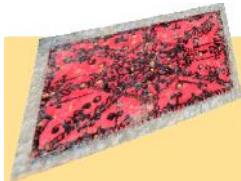
Allemaal materialen

ponskaarten

In 1970 was de ponskaart nog helemaal actueel. Mijn vader werkte bij de PTT en had uitvoerig beschikking over de afgedankte kaarten. Ze waren van mooi roomwit karton, hard en met vierkante gaatjes die mooi als ramen konden dienen.

Ik knipte en plakte dat het een lieve lust was, maar de mogelijkheden waren niet zonder eind. Intussen ontwierp ik op patroonpapier (jawel, van mijn moeder) een groot gebouw waarin ik een symfonieorkest plaatste. Iedereen noemde dat een Kathedraal, maar eigenlijk was dat gewoon een Burcht.

Klei en brokken

toen kwam de zelf hardende klei. Opeens kon ik lofwerk, zuilen en muren maken die veel echter leken. Zo begon ik aan mijn 2de burcht. Ik boetseerde een voorgevel voor mijn nieuwe bouwwerk, losse steunberen, drie grote poorten en nog allerlei andere onderdelen. De muzikanten in het orkest en het publiek wilde ik ook maken van die klei. Ik heb dat ook inderdaad gedaan.

Maar in 1974, bij een snelle stofzuigbeurt van mijn moeder (kamer opruimen en met spoed) ben ik er op gaan zitten! Ik was van twee jaar werk zo ongeveer terug bij af. Het orkest heb ik bewaard en ook nog wat verfromfaaide rudimenten van de zaal en het orgel, maar daarna was de lol er voor enige jaren vanaf. Pas in 1976 had ik weer genoeg moed verzameld om mijn verhaal nieuw leven in te blazen.

De burgus

DAAR KWAMEN ZY DAN ROND HET JAAR 200 OP DE TOP VAN ENE BERG MET EEN WYDS UITZICHT OVER EEN LANG GEREKT RIVIERDAL. AAN DE ZONZYDE OVERZAGEN ZY DE BERGEN VAN THÿRIA EN OMDAT DAT UITZICHT ZO SCHOON WAS BESLOTEN ZY TE GRAVEN.

ZY GROEVEN LOSSE KEIEN OP EN BROKKEN TUFSTEEN OM OP TE VULLEN EN BOUWDEN DAAR BOVEN 'T DAL, TOT VERBAZING VAN DAGELIJKS LANGS DE RIVIER TREKKENDE BRUCTEREN, ENE TOREN MEE DIE ZIJ BURGUS NOEMDEN EN WAAR VANUIT ZIJ KONDEN ZIEN EN SEINEN. IN HET DAL TROK DE HANDEL LANGS, SCHANDE SPREKEND VAN DAT TUIG MET ZYNE TOREN...

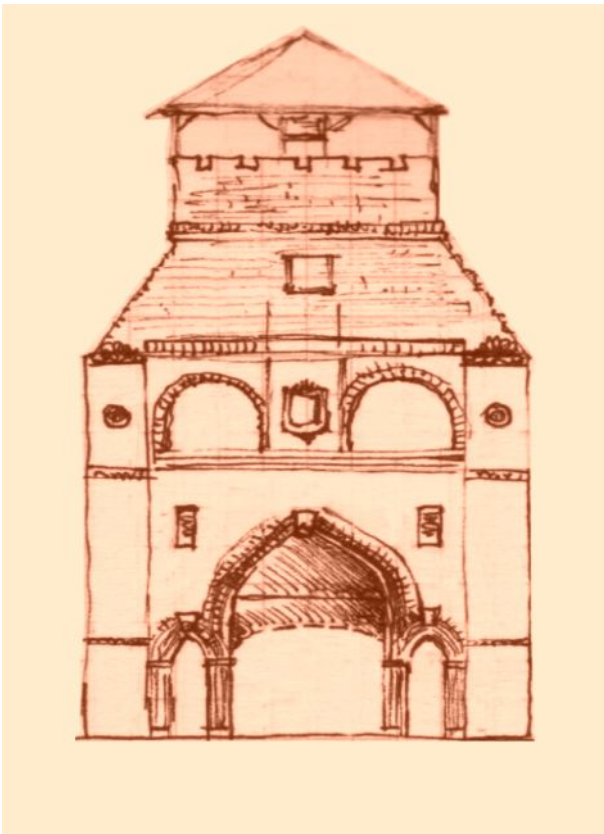
DE RIVIER THALFLUSS VORMT HIER ENE NATUURLYKE GRENS MET DE HANDELSWEG DIE DOOR HET LANGGEREKTE DAL DIEP GERMANIA INGAAT. DE STRATEGISCHE PLEK BIJ DE FLUSS MAAKT DAT HET GROEIT TOT EEN CASTRUM, EEN KLEINE VESTING...

Op een dag kwam ik die onderdelen van mijn verwoeste Burcht weer tegen, een paar steunberen, een stuk voorgevel met drie poorten en nog wat muurdelen.

Nu bouwde ik uit wat ik nog had een soort Romeinse toren. Die Romeinse toren is er nog steeds. Het is nu een ruïne, de Burgus. Bovendien is hij het historische startpunt voor dit verhaal.

Hij torent wel 70mm, ofwel 50 Thalse voet (dat is $\text{T}=287\text{mm}$) omhoog en is voorzien van schilden met Romeinse cijfers en letters. Er groeit allerlei onkruid op de ruïne en een bezoeker kijkt er vanuit over de stad.

Gevelsteen in de Burgus met raadselachtige inscriptie **TALB..** en **VIN...NTS**. **T.ALBA** betekent waarschijnlijk Thýringae Alba: Thüringen bij zonsopgang

Tekening van de Burgus, een Romeinse toren in Germania Raetia, bouw ca 200 nC, LBH ca 35 x 22 x 72 T (Thalse Fuß T = 286mm)

De Burgus, gemaakt van de vroegere onderdelen

Nog meer materialen

Houten dakpan

Ergens in 1976 nam ik een mooi recht hout-paneeltje, beitelde daar een orkestbak in uit en verplaatste muzikant voor muzikant tot alles er weer symfonisch bijzat.

Daarop begon ik met het opbouwen van de orkestzaal rondom, met als plan er tenslotte weer een burcht omheen te laten herrijzen. Ook dit is er nooit van gekomen. Toen het orkest goed en wel zat te spelen begon het:

Het paneel werd steeds minder mooi recht en voor de winter voorbij was werd het concert gespeeld in een soort glooiende houten dakpan. Dit orkest belandde in een fotodoos op mijn boekenplank waar het tot voor kort nog steeds stond... dacht ik.

Romeinse dakpannen

Foam

Het heeft weliswaar tot 1983 geduurd voor ik een vierde poging waagde. Inmiddels had ik bouwkunde gestudeerd en verkeerde in een andere levensfase. Dat kost ook tijd.

Ik werd toen geconfronteerd met hele nieuwe materialen zoals purfoam. Het was stabiel, licht in gewicht, maar peperduur. Toch besloot ik tot een plaatje van 40 x 60 cm van drie cm dik en dan was er *porselein*!

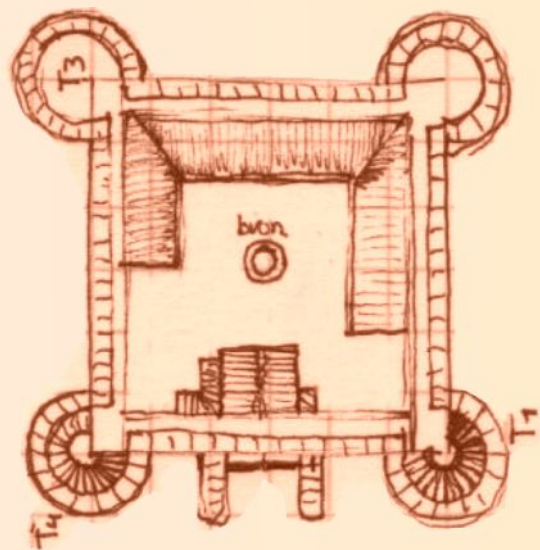
Pozzelana is beton op zijn romeins

Castrum met Burgus er in opgenomen, bouw ca 200 na Chr LB = ca 144 x 144 T (Thalse Fuß)

ROMEINSE LEGIONNAIRS STAPELEN STENEN EN VULLEN HOLTEN MET PUIN EN POZZELANA TOT ER AAN DRIE ZIJDEN RONDOM DE TOREN EEN VIERKANT VAN MUREN IS ONTSTAAN MET OP DE HOEKEN ONNEEMBARE TORENS.

DAARBINNEN BOUWEN ZIJ NOG HOUTEN VERBLIJVEN EN GRAVEN EEN WATERPUT. TWEE VAN DE TORENS KRIJGEN EEN KAP. ZO KUNNEN ZIJ TEN TIJDE VAN BELEGERING OF BIJ SLECHT WEER ONDER DAK. ZE MOETEN IMMERS DE WEG BEWAKEN DIE DOOR DE BURGUS LOOPT. SY QUAMEN, SY ZAGEN, MAAR OVERWONNEN SY NU OOK..?

VENI, VIDI, FOETSIE ZIJN AL DIE ROMEINEN. VEEL SOEPS WAS HET AL LANGE TIJD NIET MEER. JAREN LANG STAAT HET CASTRUM TE VERVALLEN EN NU ZE WEG ZIJN GAAT HET HELEMAAL HARD. ALEMANNVS HEEFT STENEN NODIG OM ZIJN BEESTEN BINNEN TE HOUDEN, SYGFRID STOOKT DE BALKEN OP VAN HET HOUTEN DAK. ALS ER METTERTIJD HELEMAAL GEEN HOUT MEER IN IS TE VINDEN EN DE KOEIEN ER VANDOOR BLIJVEN GAAN, OVERWINNEN DE BOEREN HUN SCHROOM EN GAAN HET GEBOUW ALS VEESTAL GEBRUIKEN.

DAT IS ZO'N SUCCES DAT ZE ER ZELF BIJ KRUIPEN...TOTDAT ER RUZIE KOMT: HET IS GEWOON TE KLEIN VOOR NOG MEER FAMILIES. DAN BOUWEN ZE ER HUN EIGEN BOERDERIJEN OMHEEN. DE STERKSTE VRIJE BOER BLIJFT DAAR WONEN, MAAR IN TIJD VAN NOOD IS DE STENEN KOLOS TOCH OOK NOG WEL ZO VEILIG VOOR ANDEREN...

Porselein

Foetsie, dacht ik, met die oude dingen. Ik moet opnieuw beginnen, écht bouwkundig, met een soort zelf hardend porselein. Eerst maakte ik een klein Romeins kapelletje, een soort uitprobeerkerk en die was nu eens eindelijk voltooid.

Daarna ben ik in 1984 met één toren van de burcht begonnen met échte wenteltrappen. Dat moest mijn vierde burcht worden. Het bleef alleen bij een voorgevel. Mettertijd verzezen de twee buitenste vestingtorens die er nu nog staan. Het toenmalige plan was er een soort vierkant concertgebouw van te maken, een soort groot castellum met torens op de hoeken. Ik tekende hem in vijf niveaus op transparant patroonpapier. Dat ging toen nog met een kroontjespen en inkt. Eén van de vijf niveaus is afgebeeld.

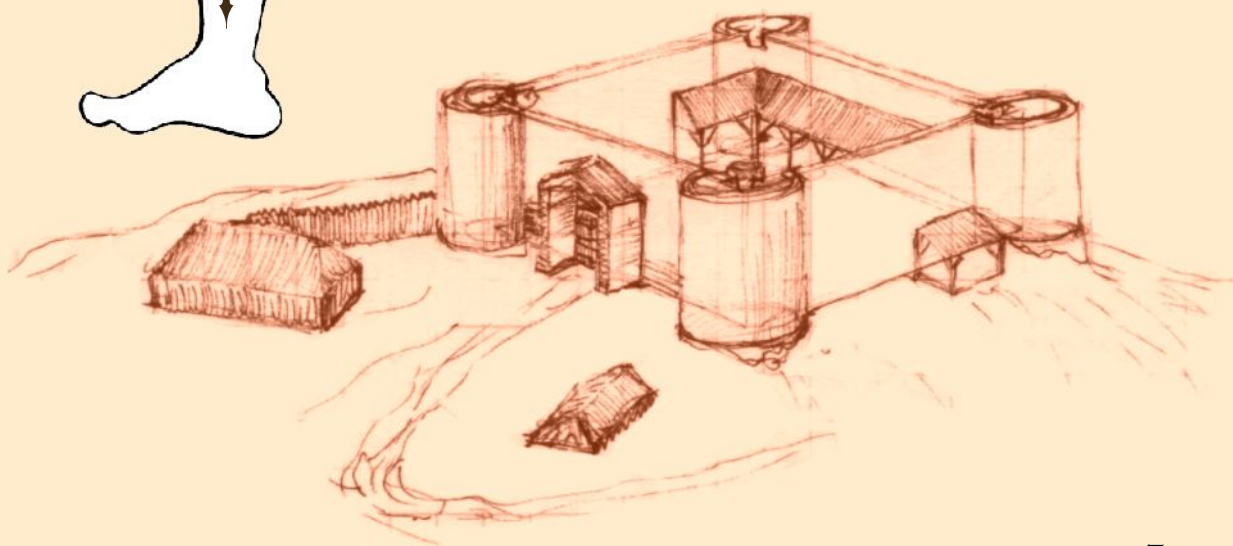
De Thalse Fuß

Magisters maten in voeten. Deze mannen leefden natuurlijk niet allemaal op gelijke voet en zo ontstonden Rijnse, Waalse en nog veel meer voeten. De Thalse Fuß is 287 mm.

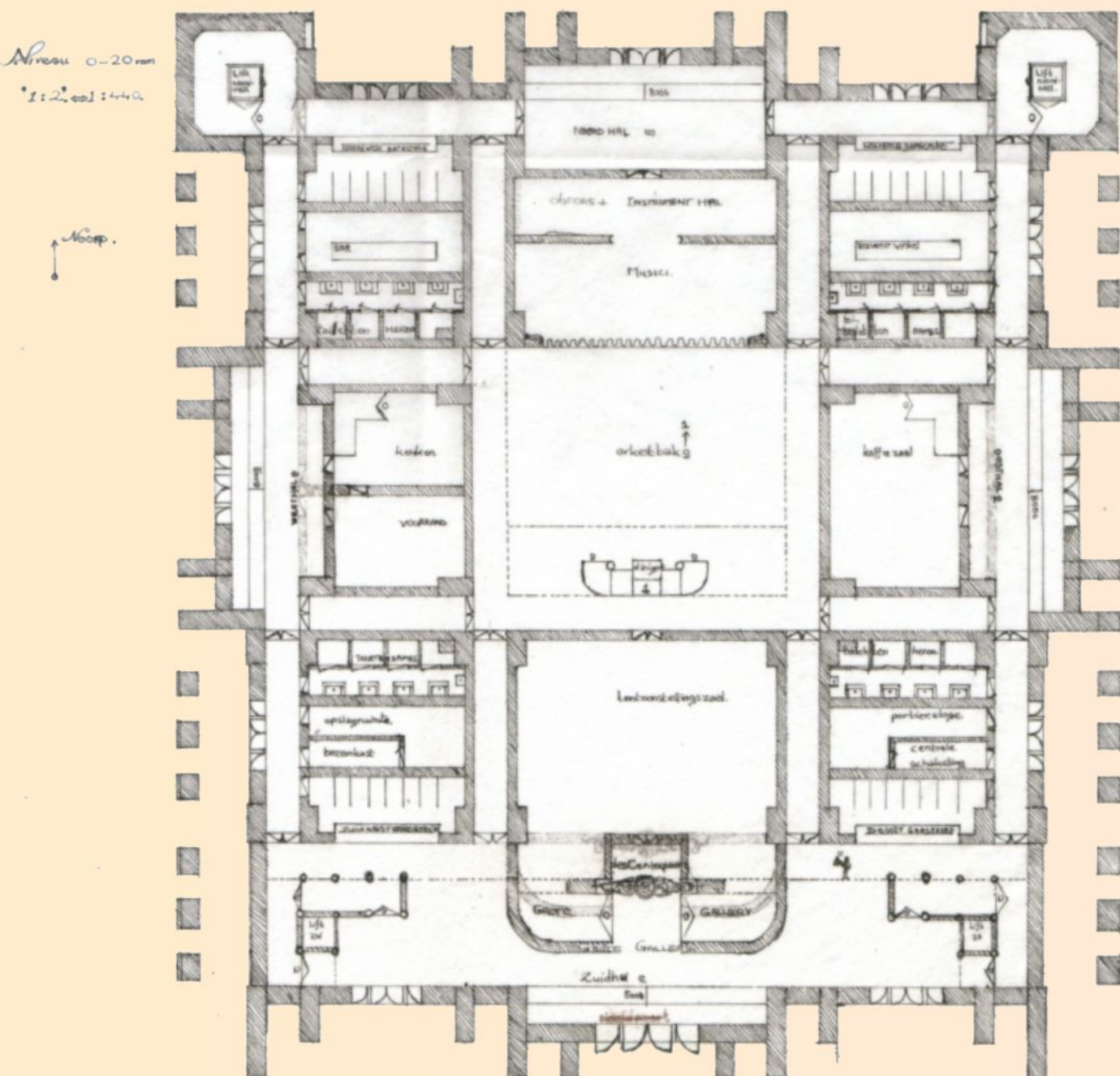
Burcht, kathedraal, concertzaal

Door de studie van meerdere burchten en kathedralen heb ik dat concept ook weer verlaten. Het werd uiteindelijk een burcht, met een kathedraal er in en daarin weer een concertzaal.

Het castrum met een Burgus als toegangspoort, gebouwd ca 200 na Chr. LB = ca 144 x 144mm

Mijn plan van 1984, voor een vierkant concertgebouw, had vijf niveaus. Dit is het laagste (0-20mm). Centraal ligt de orkestbak, erboven de noordhal en ruimte voor musici, eronder een museumzaal. Op de vier hoeken zijn de foyers en het sanitair.

In de zuidhal bevindt zich het fundament voor een orgel. Links van de orkestbak zijn keukens, rechts ervan een restaurant. Op de twee bovenhoeken zijn de aanzetten van torens te zien die nu de vestingtorens zijn.

Realistisch materiaal

Vervolgens kwam bij mij het besef dat het bouwen van een model nog interessanter wordt wanneer je qua materiaalgebruik zo dicht mogelijk bij de realiteit blijft. Dat lukt niet altijd maar soms kun je ver gaan: muren horen van steen te zijn, kappen van hout, alleen met glazen ramen wordt het lastig. Daarvoor is de printable sheet uitgevonden.

PE-sheet

Toen ik in 1984 industrieel ontwerpen ging studeren tekende je nog op transparante kalkers. Daarna kwam het hypermoderne PE (polyetheen) in zwang. Daar kon ik ook prachtige glas-in-lood ramen mee maken. Zo ben ik begonnen: een rotring-pennetje van 0.18mm en een liniaal. Daarna heb ik ze gekleurd met tekeninkt. Die ramen van 1984 zitten nu nog in de vestingtorens en er is er nog niet één van gesneuveld!

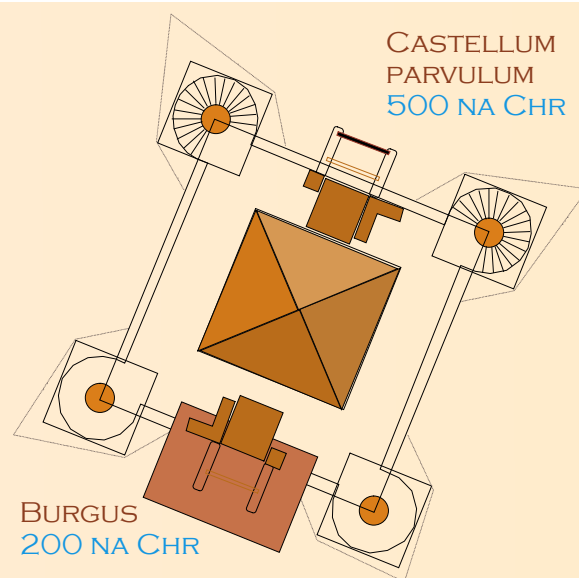

De vestingtorens uit 1984 met de op PE getekende ramen

ER KOMEN STEEDS MEER LUIDEN BIJ. HET IS DAAR VEILIG OP DIE ROTS. ROND HET JAAR 500 ZIJN ER AL DRIE FLINKE BOERDERIJEN WAARIN ELK MEERDERE PACHTERSFAMILIES WONEN. DE BOER DIE NOG IN HET STENEN GEBOUW ZIT IS DE BAAS GAAN SPELEN EN BEPAALT NU WIE ER NOG BIJ MAG. HIJ GEEFT ZIJN LAND IN PACT EN LAAT ZICH VERGOEDEN VOOR DE VEILIGHEID DIE HIJ VERSCHAFT. DAT IS EEN RIANTE VERGOEDING IN OOGST EN ARBEID.

ZO LAAT HIJ IN 'ZIJN' ROMEINSE CASTRUM EEN CENTRAAL WOONHUIS BOUWEN. HET WORDT EEN CASTELLUM PARVULUM. OOK VERSTERKT HIJ DE HOEKTORENS VAN HET CASTRUM MET TALUDS EN ER KOMEN TRAPPEN IN. IN HET CASTELLUM KUNNEN DE BOEREN IN TIJDEN VAN NOOD NOG EEN ONDERKOMEN VINDEN, NU ALLEEN ROND OM ZIJN RIANTE WOONHUIS..

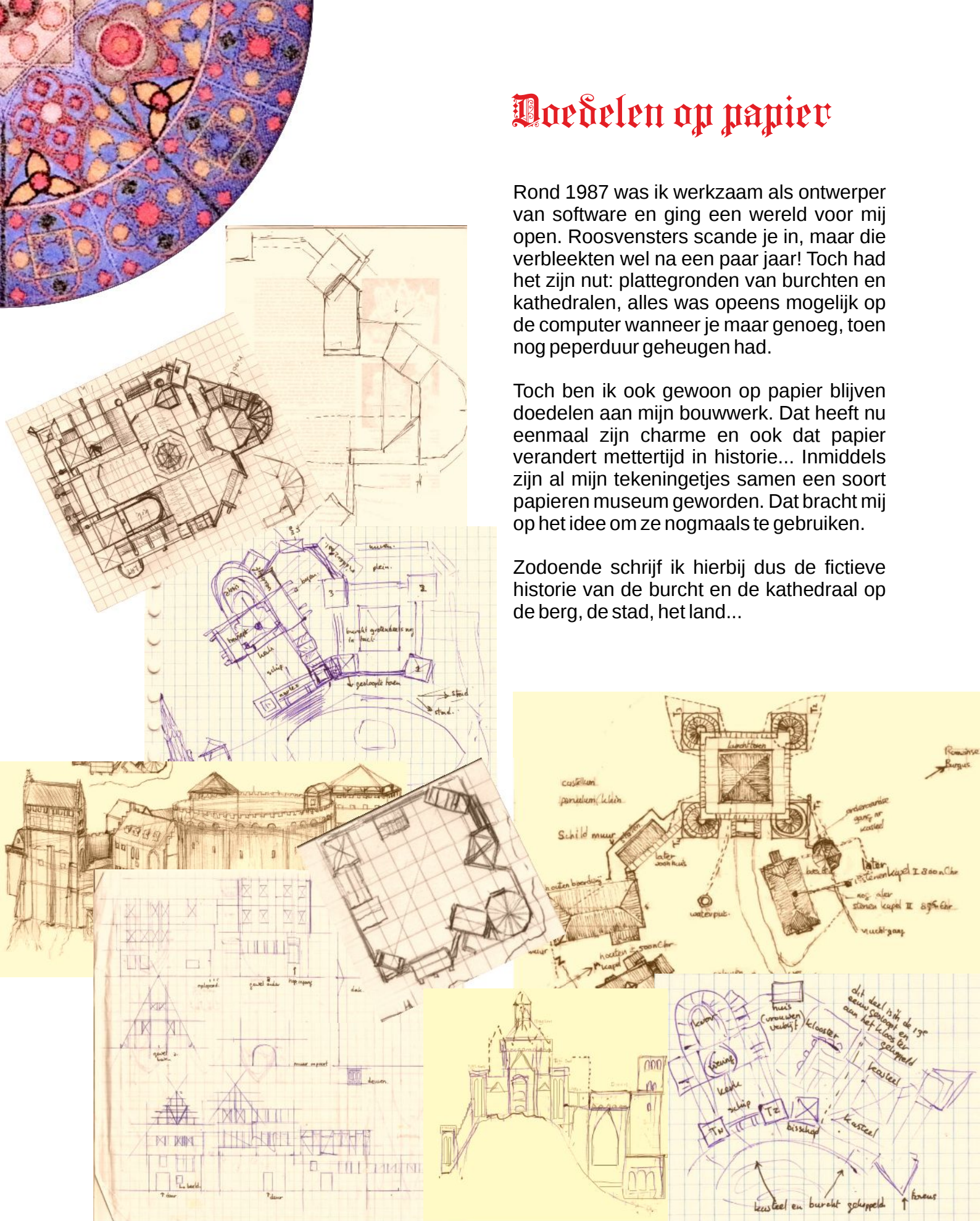
Castellum Parvulum met een centraal woonhuis midden in het Castrum, van ca 500 na Chr.

Doedelen op papier

Rond 1987 was ik werkzaam als ontwerper van software en ging een wereld voor mij open. Roosvensters scande je in, maar die verbleekten wel na een paar jaar! Toch had het zijn nut: plattegronden van burchten en kathedralen, alles was opeens mogelijk op de computer wanneer je maar genoeg, toen nog peperduur geheugen had.

Toch ben ik ook gewoon op papier blijven doedelen aan mijn bouwwerk. Dat heeft nu eenmaal zijn charme en ook dat papier verandert mettertijd in historie... Inmiddels zijn al mijn tekeningetjes samen een soort papieren museum geworden. Dat bracht mij op het idee om ze nogmaals te gebruiken.

Zodoende schrijf ik hierbij dus de fictieve historie van de burcht en de kathedraal op de berg, de stad, het land...

Visueel nut

Kasteelbewoner van 8mm is uitgewerkt!

Rond 2000 studeerde ik kunstgeschiedenis en leerde wat over visueel nut. Dat begrip beschrijf ik hier. Het bepaalt de mate waarin je een model wordt detailleert. Wat wij als mens zien is in zekere mate afhankelijk van onze concentratie. Ben je bereid om een bepaald schaalmodel uitvoerig te bekijken, dan heeft het detailleren ervan nut gehad. Is het schaalmodel alleen bedoeld als decor voor een spoorbaan dan heeft uitgebreid hyperdetaileren weinig zin.

Hier gaat het om een model op zeer kleine schaal. Wat door 95% van de mensheid überhaupt kán worden gezien speelt ook nog een rol. Die factoren beïnvloeden het visuele nut. Zo is het bij voorbeeld wél goed de kleding van een kasteelbewoner (8 mm) uit te werken, maar niet het tegelplafond van een kelder (terwijl dit toch een deel van het gebouw zélf is). Die bewoner zal gewoon meer in onze aandacht staan. Zijn detail dient dus een hoger visueel nut.

ERGENS IN MAART VAN EEN JAAR ROND 600 NA CHRISTUS NEMEN MANNEN DIE ZICH INMIDDELS DES RIJKS GROTEN NOEMEN TIJDENS ÉÉN VAN HUN BERAADSLAGINGEN IN HET PALATIUM, DE LATERE PALTS, DE OPDRACHT VAN PAUS GREGORIUS' HISTORIA FRANCORUM AAN, OM ZICH MEER MET GODDELIJKE ZAKEN BEZIG TE HOUDEN. NU WETEN ZIJ HET: ER MOET HIER EYNE CAPELLE KOMEN.

ZO VERRIJST BUITEN HET CASTELLUM, NOORDELIJK VAN DE VESTING MET DE OUDE STENEN BURGUS, EEN EERSTE HOUTEN CAPELLA VAN HOUT UIT HET OMLIGGENDE WOUD. HOE VAAK ZAL HIJ TIJDENS DIE WOELIGE JAREN VAN STRIJD WEL NIET ZIJN AFGEBRAND, HERBOUWD EN OPNIEUW IN VUUR EN VLAMMEN ZIJN OPGEGAAN...

HOE ZULLEN BOEREN EN HORIGEN ZICH HEBBEN VERBAASD OVER DE MAN DIE DAAR DAT NIEUWE GELOOF PREDIKT OVER ZONDAREN EN EEN KRUISIGING, EEN GELOOF UIT VERRE ONBEKENDE LANDEN WAAR BARBAREN WONEN DIE DOOD EN VERDERFZAAIEN.

De eerste houten capella opZ nog onvoltooid

Toch stel ik er prijs op het spantwerk in de kappen, dat toch grotendeels onzichtbaar wordt zoveel mogelijk volgens het originele bouwconcept uit te werken. Dit brengt mee dat je weet dat het geen dummy is, maar een écht schip met gewelven en zolders.

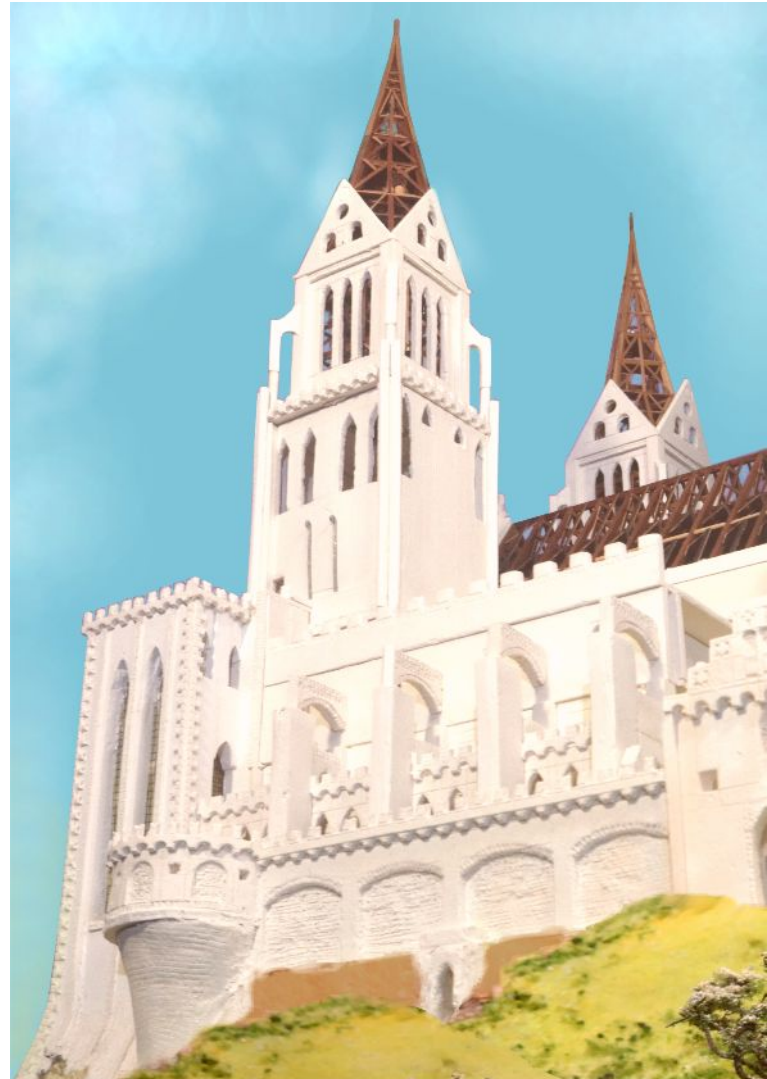
Mogelijk kan ik de burcht en kathedraal in segmenten, dus uitneembaar maken om de spanten te laten zien. Dat maakt het ook mogelijk het gedetailleerde interieur te bestuderen. Ook het realistische materiaalgebruik draagt bij tot het visueel nut, maar dit gaat verder. Het legt ook de nadruk op het ervaren van échte materialen, het wéten

Onder de detaillering valt ook de juiste plek van ruimten: de ridderzaal, de wapenzaal, de bergfried, de familia als woontoren en de soldatenverblijven, maar ook die van de kloostervertrekken, de altaren, de orgels, koorbanken en een preekstoel.

Ook zijn gedetailleerd lofwerk, schilderijen, opschriften en ramen nog van belang voor het visuele nut. Wat de kijker verwacht te zien moet door de detaillering worden overtroffen. Als je die horizon verlegt is dát het visuele nut, ofwel de kunst. Het spreekt vanzelf dat ook de sfeer, de opstelling, de belichting en de presentatie een rol spelen.

Module en submodule van de noordtoren

Kathedraal en burcht opgebouwd uit modules

Geschiedschrijving

Tenslotte speelt ook de fictieve historie een rol in de presentatie.

Bij die historie hoort ook de plattegrond. Het deel van de landkaart links is de domberg, ten noorden van Thalbrück. Zo stel ik me het ontstaan van de burcht voor. Dit is de rest van het Castellum Parvulum op de berg met boerderijen rond het jaar 500-700 na Chr. De Romeinse Burgus staat er nog.

Omdat op de domberg later de voltooide burcht met kathedraal moet komen wordt dit diorama op een andere plek gebruikt. Het verschijnt als een openluchtmuseum, bovenop de heuvel bij het dorp Rosenthal.

Daar kunnen de bewoners van de Thalgau tijdens een dagje uit de domberg uit de vroege middeleeuwen bewonderen. Voor de opmerkelijke kijker: midden in de kaart staat al een middeleeuws houten kerkje.

Samen met een paar vroeg middeleeuwse boerderijen voor het museum Rosenthal heb ik ook een houten kapelletje gebouwd. Latere infobladen over museum Rosenthal illustreren de vroegste bouwfasen van de burcht en kathedraal met uitleg en foto's. Voorlopig kan ik alleen vermelden dat die vroegste kapel erg heeft geleken op de huidige bergkapel bij kasteel Falckenhoff. (op de landkaart van Thalgau links boven)

Historische situatie van het Castellum Parvulum op de berg met boerderijen, ca 500-700 na Chr. Het Castrum er omheen is weg, maar de Burgus staat er nog. Later wordt hij herbouwd in openluchtmuseum Rosenthal

Bisschop Kunibert von Köln in Actie...

Bode sta de heidenen bij als de christenen komen. Met grof geweld wordt het kerkelijk gezag in de vroege middeleeuwen aan de volken opgelegd...

Schets van de houten kapel bij het Castellum, gewijd aan St Maarten en gebouwd in de 8ste eeuw nC.

Model van de houten bergkapel opZ, 1:220. De kapel bij het Castellum Parvulum leek er vermoedelijk op.

Tekenen

De dynastie der bewoners van het Castellum is door de jaren heen in status gegroeid. De huidige heer van het stenen huis is intussen benoemd tot Landesrat, de gezant bij Carl de Kale over al het land dat hij uit zijn Castellum met het blote oog kan zien.

Dat is al heel wat want zijn rots is hoog, maar de nieuwe Landesrat krijgt voor die gelegenheid ook toestemming om zijn Castellum nóg hoger uit te bouwen tot een écht kasteel. Maar dan wel volgens de nieuwe bepalingen van het Burgbaurecht.

Burg Bau Recht

- 1 grachten moeten zo diep zijn dat men daar niet uit kan scheppen
- 2 muren moeten opgaan tot boven de reikhoogte van een ruiter
- 3 poorten moeten boven de hoogte der knieën zijn vanaf de aarde
- 4 de hoofdtoren moet minstens drie zwevende vloeren hebben
- 5 er moeten minstens kantelen, weergangen en schietgaten zijn

Wie baut man sich denn eigentlich doch ein Burg?

De middeleeuwer bezit nog geen kennis van het perspectief. Hij probeert daarom zoveel mogelijk kijkinformatie in één tekening onder te brengen. Dat ziet er soms gek uit en is moeilijk te doorgronden. Aanzichten en plattegronden lopen door elkaar en belangrijke details worden sterk vergroot weergegeven.

De bouw van een burcht vereist tekeningen, zeker wanneer hij nog niet bestaat! Mijn ontwerp van de burcht met kathedraal is gecomponeerd uit vele bouwwerken, maar de twee belangrijkste zijn de kathedraal te Limburg aan de Lahn voor het exterieur én de Mont St Michel voor de stapelconstructie op de rots.

Ik heb veel schetsen gemaakt aan de hand van burchten, kathedralen, kloosters en andere middeleeuwse gebouwen. Zo kwam ik tot een aannemelijk gebouwencomplex. Talloze malen zijn hun functies, locaties en constructies weer aangepast aan nieuwe ontdekkingen ..

Hier één van de talloze schetsen om aanzichten en complexe plattegronden te bepalen. Ik heb ook maar geprobeerd ze een **middeleeuws** tintje mee te geven.

De getekende dingen zijn meer een geheugensteun voor de tekenaar dan dat er is geprobeerd ze zo natuurlijk mogelijk volgens de afspraken van het lineaire perspectief weer te geven. Als wat belangrijk is groter wordt weergegeven spreek je van een hiërarchisch perspectief.

Bouwen...

Daar gaat hij dan: de Landesrat. Samen met twee andere Bauar (boeren) zet hij maten uit en plant staken in de grond. Want Landesrat of niet, hij is nog altijd een echte Bauar. Hij is van plan om een echte Palts (paleis) te bouwen, een burcht waarin hij veilig kan wonen en kan uitkijken over het hele dal. Hij geeft zijn paleis daarom de naam: Thal Burg.

Een torenspits van zeven verdiepingen met op de tweede etage een tredmolen om bijvoorbeeld stenen op te hijsen of de bronzen klok. Zie detail rechtsonder.

Ik heb een hele database aangelegd, met foto's van burchten, kathedralen, gevels en torenspitsen, tekeningen van gewelven en kapconstructies, plaatjes van luchtbogen en beeldhouwwerk en wat al niet meer. Dat stelde me in staat dingen een aannemelijk uiterlijk te geven.

Voorts heb ik bouwprocessen bestudeerd. Denk bijvoorbeeld maar eens aan vragen als: hoe metsel ik een gewelf op meer dan 25m vanaf de vloer. Hoe takel ik een tonnenware bronzen klok meer dan 60m hoog in een toren. Hoe bouw je een flèche (torenspits) van zeven verdiepingen.

Ook zijn realistische fouten opgenomen, bijvoorbeeld meetfouten zoals die door magisters werden gemaakt, of funderingsfouten die pas na eeuwen aan het licht zijn gekomen. Deze fouten heb ik uiteraard al vooraf in mijn schetsen opgenomen. Denk dus vooral niet dat ik zómaar fouten maak.

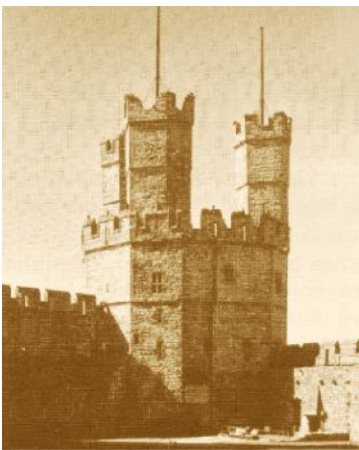

Een eindeloos proces

In de burcht worden de kathedraal en het klooster gepland. Er komt een scriptorium (schrijfzaal met lichtinval), een refectorium (eetzaal en keukens) en een dormitorium (slaapzalen). Er moet een aparte woning komen voor de abt en een hospicium voor de verpleging van oude of zieke monniken. De kloosteromgang moet aan de zuidkant van de burcht, hier gestapeld bovenop de voormalige burchtkerk. Daaruit ontstond de kathedraal die de hele burcht opslokte. Zo is de hele bouwhistorie van burcht, kerk en klooster nog in model terug te vinden.

De vormgeving van de burcht werd afgeleid van het kasteel Caernarvon in Wales, de Karlsteinburcht bij Praag en het pauselijk paleis te Avignon. Van alle drie zijn ook inderdaad vormdetails overgenomen.

Het bouwen van mijn burcht-kathedraal is dus een eindeloos proces. Misschien zal ik het nooit voltooien. Dat hoeft ook niet. De hoofdzaak is dat ik er plezier aan had en dat met je kon delen. Een later infoblad gaat dieper in op de constructie en geschiedenis van de burcht en de kathedraal samen.

Boven Kasteel Caernarvon in Wales
Onder De Karlsteinburcht bij Praag

Details van het pauselijke paleis te Avignon vind je terug in de noordelijke gevels van de Thal Burg

